

Ádánd Község Polgármesterétől

Az előterjesztés törvényességi
szempontból megfelelő
Ádánd, 2025. március 13.

Kovács Gréta
jegyző

6 . n a p i r e n d i p o n t

ELŐTERJESZTÉS

Ádánd Község Önkormányzat Képviselő-testületének

2025. március 18-ei soros, nyilvános ülésére

Tárgy: Az önkormányzat 2025-2029. gazdasági programjának elfogadása

Előterjesztő: Csaba Szilviapolgármester

Előterjesztést készítette: Kovács Gréta jegyző

A határozathozatalhoz az Mötv. 47. § (2) bekezdése alapján **egyszerű szótöbbség** szükséges.

A határozathozatal az Mötv. 48.§ (1) bekezdése alapján **nyílt** szavazással történik.

Az előterjesztés nyílt ülésen tárgyalandó.

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a rendelkezik az önkormányzat gazdasági programjáról az alábbiak szerint:

116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A képviselő-testület alakuló ülésén megbízta a polgármestert az önkormányzat gazdasági programjának előkészítésével és 6 hónapon belüli előterjesztésével.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést vitassa meg és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat .../2025. (.....) Kt. határozata

*Ádánd Község Önkormányzata gazdasági programjának elfogadásáról
(2025-2029)*

Ádánd Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az önkormányzat 2025-2029 időszakaszra szóló Gazdasági programját előterjesztés melléklete szerint jóváhagyja.

Felelős: Csaba Szilviapolgármester

Határidő: azonnal

Ádánd, 2025. március 13.

Csaba Szilvia
Csaba Szilvia
polgármester

Ádánd község gazdasági programja

2025-2029

Bevezetés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezése szerint az önkormányzatoknak gazdasági programot kell alkotniuk a megalakulásuktól számított hat hónapon belül. A program összhangban van Ádánd településfejlesztési koncepciójával és helyi esélyegyenlőségi programjával.

Ádánd község gazdasági programjának célja a település hosszú távú fejlődésének biztosítása, a közszolgáltatások színvonalának javítása, valamint a helyi gazdasági, társadalmi és környezeti adottságok figyelembevételével a fenntarthatóság elősegítése.

A program az önkormányzati ciklusidőszakra, 2025-2029 közötti időszakra készült.

1. Társadalmi helyzet

Ádánd lakossága főként közép és idősödő korosztályból áll, de egyre több fiatal család költözik a településre, vonzóknak találva a falusi élet nyugalma. Jelenleg a lakónépesség 2100 fő körül mozog. Bár több fiatal család vásárolt az utóbbi években régi, évek óta nem lakott házakat, az idősebb generáció halálozási rátája miatt a népesség mérlege stagnál vagy enyhe csökkenést mutat. A születések száma állandó, az elvándorlás pedig nem jellemző Ádándra, sőt, inkább a letelepedni vágyókat vonzza.

Településünkön az ingatlanárak alacsonyabbak a szomszédos településekhez képest, miközben a teljes infrastruktúra és a Balaton közelsége is vonzó tényező. Az otthonteremtési és családtámogatások, például a Falusi CSOK, pozitívan befolyásolják mind a gyermekvállalást, mind a letelepedési szándékot Ádándon.

A gazdasági program részeként célunk, hogy további helyi támogatásokkal ösztönözzük a fiatal családok letelepedését Ádándon. Ennek érdekében:

- **2 éve közművesítettünk 4 db önkormányzati telket** állami támogatásból, ebből kettőt már korábban, kettőt jelenleg értékesítünk, ezáltal több új család építkezik a településen, biztosítva Ádánd további fejlődését.
- Vizsgáljuk annak lehetőségét, hogyan lehet **további önkormányzati telkeket közművesíteni és értékesíteni**, hogy még több fiatal család találjon otthonra nálunk.
- Ösztönözni kívánjuk a helyi lakosságot, hogy nagyobb telkeiket megosztva **új telkeket** alakítsanak ki és értékesítsenek. Ezáltal **új utcák** kialakításával bővíthetnénk a település lakóterületeit, **növelve Ádánd népességét** és vonzerejét.
- **Bölcsődei, óvodai és iskolai férőhelyek biztosítása** – a kisgyermekes családok számára

elengedhetetlen, hogy megfelelő intézményi ellátást biztosítsunk számukra.

- **Munkahelyteremtés és helyi vállalkozások támogatása** – az önkormányzat ösztönzi a vállalkozások betelepülését és a helyi munkahelyek bővítését, hogy a családok biztos megélhetési forrásra találjanak a településen.
- **Kiemelt figyelmet fordítunk az infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztésére**, hogy a Ádánd vonzó település legyen az új lakók számára.

Célunk, hogy **minden ádándi család hosszú távon itt tervezze a jövőjét, és a népesség növekedjen a következő években.**

2. Ádánd földrajzi adottságai és fejlesztési lehetőségei

Ádánd község a Dunántúl középső részén, a Balatonhoz viszonylag közel, Somogy vármegyében található. A település fekvése előnyös, mivel könnyen elérhetők a vármegye jelentős városai, például **Siófok (15 km) és Kaposvár (80 km)**, valamint az **M7-es autópálya közelsége** is előnyt jelent a közlekedés és gazdasági kapcsolatok szempontjából.

A település **mezőgazdasági adottságai kiválóak**, hiszen a környező **szántóföldek, legelők és vízfolyások** kedvező környezetet biztosítanak mind a növénytermesztés, mind az állattenyésztés számára. A helyi gazdálkodók és vállalkozások számára fontos célkitűzés a modern agrártechnológiák alkalmazása és a fenntartható gazdálkodás elősegítése.

Ádánd természeti értékeiben – **erdős területek, vízfolyások és a falusi táj** – további lehetőségeket rejlenek a **turizmus fejlesztésére**, különösen a **falusi vendéglátás** terén. A helyi közösségek és vállalkozók bevonásával olyan programokat és szolgáltatásokat lehetne kialakítani, amelyek növelik a látogatók számát és hozzájárulnak a helyi gazdaság erősítéséhez.

Célunk, hogy **Ádánd fekvéséből és adottságaiból a lehető legtöbbet kihozzuk**, támogatva mind a helyi gazdaság növekedését, mind a község hosszú távú fenntartható fejlődését.

2.1. Természeti környezet

Ádánd környezeti adottságaiban gazdag, de a múltbeli emberi tevékenységek, mint a lecsapolás, szabályozás és az intenzív gazdálkodás következtében a természetes élőhelyek jelentős mértékben átalakultak. A települést körbevevő erdők, tavak és mocsarak egykor rendkívül gazdag élővilágnak adtak otthont, azonban a nagyüzemi gazdálkodás és a monokultúras szántóföldi művelés következtében ezek a területek jelentős mértékben megszűntek. A tölgyerdők helyén ma már kevésbé értékes akácosok találhatók, és a vízszabályozás hatására a Kis-Koppány patak mélyített, merev medervezetésű csatornává alakult.

A település külterületének mindössze 5%-a erdő, míg 80%-a fasorral szegélyezett, erdősáv nélküli szántóföldekkel van borítva. Az ádándi külterületre jellemző a szántóföldi művelés, amely monokultúras gazdálkodást eredményezett, és a klímaváltozás következményeként a sivatagosodás jelei is egyértelműen felfedezhetők. Ezen jellemzők figyelembevételével fontos célként tűzzük ki a helyi természeti környezet megújítását és fejlesztését.

A falu megtartó erejét és hosszú távú fejlődését csak a természeti környezet javításával lehet erősíteni. Ehhez elengedhetetlen a közösségi és társadalmi tudatosság fejlesztése, valamint a környezeti fenntarthatóság előtérbe helyezése.

A következő lépésekben az alábbi intézkedéseket tervezzük a természeti környezet védelme és fejlesztése érdekében:

- **Zöld területek növelése:** Új parkok, fasorok és virágos zöldfelületek kialakításával, valamint a meglévő növényzet gondozása.
- **Fenntartható mezőgazdaság ösztönzése:** Olyan gazdálkodási módszereket ösztönzünk, amelyek megőrzik a talaj termékenységét, csökkentik a vegyszerek használatát, és elősegítik a helyben megtermelt élelmiszerek fogyasztását
- **Vízgazdálkodás és természetes vízi élőhelyek helyreállítása:** patakok és tavak védelmével javítjuk a helyi vízháztartást és erősítjük az ökológiai egyensúlyt.
- **Környezeti nevelés és társadalmi tudatosság növelése:** Szemléletformáló kampányok, közösségi akciók.

Ezek révén egy fenntartható, élhető és természeti értékekben gazdag Ádándot szeretnénk megteremteni, amely hosszú távon erősíti a település gazdaságát és közösségét.

2.2. Épített környezet

A település épített környezete sajnos nem tükrözi azt a harmóniát és rendezettséget, amely a közösségi és esztétikai szempontok figyelembevételével a fejlődés alapját képezhetné. A település lakóházainak állapota és megjelenése jelentős mértékben eltér, így a falukép eléggé vegyes és széttagolt. A régi, rossz állapotú parasztházaktól kezdve a felújított, olykor kevésbé jól sikerült felújításokon át egészen a mai modern családi házakig mindenféle építkezési stílus fellelhető. A település építészeti arculata így nem minden esetben harmonizál egymással, és a település összképe sem nyújt egy egységes, vonzó látványt.

A település épített környezetének fejlesztésére és a falukép javítására a következő lépéseket tervezzük:

1. **Esztétikai építészeti szabályozás kidolgozása:** A helyi építési szabályozásban biztosítjuk, hogy az új épületek és felújítások vizuálisan illeszkedjenek a település hagyományos, falusias arculatához, azonban **figyelembe kell venni az új építkezések környezetbarát és fenntartható megoldásait** is.
2. **Harmonikus falukép kialakítása:** A település központjában és annak környezetében a közösségi terek, középületek és közlekedési infrastruktúra kialakítása során figyelembe vesszük a vizuális összhangot. Ádánd régi, elavult épületeinek felújítása és a modern építészeti megoldások integrálása fontos lépés a fejlődés érdekében. Az építészeti örökség megőrzése mellett fontos, hogy az új épületek is harmonizáljanak a település arculatával.
3. **Fenntarthatóság és környezettudatosság:** Az új építkezéseknél előnyben részesítjük az energiahatékony, környezetbarát építőanyagokat, valamint a helyi építészeti hagyományok tiszteltetését. A fenntartható építkezések előmozdítása hozzájárul a hosszú távú fejlődéséhez.
4. **Közösségi szerepvállalás és társadalmi tudatosság növelése:** A helyi közösség bevonásával közösen alakítjuk ki a falukép fejlesztési terveit. Ezzel is erősítjük a lakosok elkötelezettségét a település esztétikai és közösségi fejlődése iránt.

Ezekkel az intézkedésekkel Ádánd épített környezetét is sikeresen fejleszthetjük, és egy esztétikusabb, harmonikusabb falut hozhatunk létre, amely vonzóvá válik a helyiek és a látogatók számára egyaránt.

2.3. Helyi Építési Szabályzat Módosítása

A településrendezési eszközök (Településfejlesztési koncepció, Településszerkezeti terv, Szabályozási terv, Helyi építési szabályzat) **10 évente történő felülvizsgálata elengedhetetlen annak érdekében, hogy a szabályozás továbbra is a közösen elfogadott jövőkép és a település fejlődési irányának megfelelően működjön.**

Az önkormányzat számára kötelező feladat a szabályzat fenntartása és időszakos felülvizsgálata. A jelenlegi szabályozás 2012-ben készült, így már nem felel meg teljes mértékben a mai követelményeknek.

A szabályzat két részből áll: egy szöveges és egy térképi részből. Tartalmazza az építési övezetek és övezetek pontos meghatározását, az építési helyeket, a beépíthetőség maximális mértékét, a megengedett beépítési magasságot, a legkisebb zöldfelület arányát, a közműellátás feltételeit, a járműelhelyezés szabályait, valamint a telekalakítás előírásait. Emellett rögzíti, hogy egy adott területen milyen funkciók engedélyezettek vagy tiltottak.

A településfejlesztési terv célja a fenntartható és gazdaságos működés biztosítása, amely rövid, közép- és hosszú távon meghatározza a település jövőképét. Ennek kidolgozása során figyelembe kell venni a környezeti, társadalmi és gazdasági tényezőket. A településrendezési terv csak a településfejlesztési tervvel összhangban készülhet, így biztosítva a fejlesztési célok következetes és hatékony megvalósítását.

Mivel a jelenlegi helyi építési szabályzat már több mint 13 éves, a **település jövőbeli fejlődése érdekében halaszthatatlan a módosítása** és az ehhez szükséges költségvetési forrás biztosítása. A szabályzat aktualizálásával egy korszerű, a **helyi igényekhez igazodó, fenntartható** településszerkezet alakítható ki.

3. Gazdasági helyzet és fejlesztési lehetőségek

Ádánd gazdasága hagyományosan a **mezőgazdaságra épül**, amely továbbra is meghatározó szerepet játszik a helyi gazdasági életben. A község területén található **termékeny földek kiváló lehetőséget biztosítanak a gabonafélék és takarmánynövények termesztésére**, míg az **állattartás mostanra már csak kisebb léptékben van jelen**. A helyi mezőgazdasági szereplők modernizációs törekvései – például **precíziós gazdálkodás, állattartó telepek korszerűsítése** – hosszú távon fenntarthatóbb és jövedelmezőbb működést eredményezhetnek.

A helyi gazdaságot kiegészítik a vállalkozások, amelyek főként **kereskedelmi, vendéglátóipari és szolgáltatási tevékenységeket folytatnak**, valamint több az **építőipari vállalkozás is**, amely hozzájárul a helyi ingatlanfejlesztésekhez és munkahelyteremtéshez.

3.1. Ádánd önkormányzatának gazdasági helyzete

Az önkormányzat gazdasági helyzete stabil, azonban számos kihívással kell szembenéznie a fenntartható fejlődés érdekében. Az önkormányzat felelős gazdálkodást folytat, ennek eredményeként hitelt nem vett fel. A költségvetésben hiány nem tervezhető.

A korábbi években még a gépjárműadó bevételei is jelentős részei voltak a költségvetésnek (kb. 10 millió Ft/év), és mivel ezt az állam vette át, egy fontos bevételi forrástól esett el a település. Ádánd adóbevételei jelenleg alacsonyok, különösen a környékbeli településekhez képest. Ezért fontos, hogy a település olyan alternatív bevételi forrásokat találjon, amelyek támogatják a közszolgáltatások és a helyi fejlesztések fenntartását anélkül, hogy túlzott terhet rónának a lakosságra.

A hosszú távú cél az volna, hogy **Ádánd saját bevételeire alapozva tudjon gazdálkodni, minimalizálva az állami segítségtől való függőséget.**

- A cél az, hogy az **adóztatás** a település **hosszú távú fenntarthatóságát** szolgálja, miközben megőrzi az igazságosságot és a közösség érdekeit.
- A **helyi gazdaság erősítése** érdekében az **iparüzési adóbevétel növelése** kiemelt jelentőségű, amelyet új vállalkozások betelepítésével és a meglévő vállalkozói környezet fejlesztésével lehet elérni.
- Az **ipari területek értékesítése** és a **települési infrastruktúra fejlesztése** mind ebbe az irányba mutat. Az ingatlanárak jelenleg kedvezőbbek a környező településekhez képest, ami lehetőséget teremt új beruházások számára.
- A bevételi oldal növelésében kulcsszerepe van a **pályázati forrásoknak**, amelyek lehetőséget biztosítanak a település számára nagyobb léptékű fejlesztések megvalósítására. Ádánd önerőből nem képes finanszírozni a jelentősebb beruházásokat.
- A helyi **közösség érdekeit képviselve**, nagyobb eséllyel érhetünk el olyan forrásokat, amelyek elősegíthetik a település fejlődését. A megfelelő kapcsolati háló kialakítása lehetőséget ad arra, hogy Ádánd nagyobb volumenű projekteket indíthasson el.
- A település jelentős, de elhanyagolt ingatlanállománnyal rendelkezik. Az ingatlanok egy része eladásra került, sajnos több esetben áron alul. A jelenleg értékesített telkekből származó bevételt mindenképp a meglévő ingatlanállomány fejlesztésére, fenntartható működésére szükséges fordítani. Az **ingatlanvagyon** (bérbe adott ingatlanok) jelenleg nem hoz jelentős bevételt a településnek, tehát a bérletekből származó pénzeszegek nem fedezik a szükséges költségeket vagy fejlesztéseket.

Az önkormányzat célja egy kiszámítható, saját bevételeire alapozó, stabil gazdasági környezet kialakítása, amely biztos alapot nyújt a település fejlesztési terveinek megvalósításához. Az ingatlanállomány racionalizálása, az iparüzési adóbevétel növelése és a fenntartható önkormányzati gazdálkodás mind hozzájárulnak Ádánd hosszú távú fejlődéséhez.

3.2. Ipari és vállalkozói fejlesztések

Célunk, hogy **minél több ipari tevékenységet vonzzunk a településre**, amely **új munkahelyeket is teremt** a helyi lakosság számára. Az önkormányzat rendelkezik **két ipari területtel**, egyik értékesítése jelenleg folyamatban van. Célunk, hogy befektetők és vállalkozások számára hosszú távon fenntartható működési környezetet biztosítsunk.

Iparüzési adóbevétel szempontjából is alapvető érdekünk, hogy vonzónak találjanak minket a vállalkozók, hiszen **önkormányzatunk leginkább saját bevételei terhére tud fejleszteni**.

A gazdasági program egyik kiemelt célja a **helyi vállalkozói környezet fejlesztése és bővítése**, különös tekintettel a **falusi turizmus, vendéglátás, kereskedelem, építőipar és ipari tevékenységek** erősítésére. A község adottságai – a **Balaton közelsége, természeti értékek, helyi kulturális örökség** – lehetőséget teremtenek **turisztikai fejlesztésekre és vidéki vállalkozások elindítására**.

Továbbá **fontos az infrastruktúra fejlesztése**, hogy **még vonzóbbá váljon székhelyet vagy telephelyet hozzánk tervezni szándékozó vállalkozók számára**. A szennyvíz-csatornázás és az ingatlanárak- melyek alacsonyabbak nálunk, mint a szomszéd településeken - mellett a település infrastruktúrájának fejlesztése kulcsfontosságú, hogy a helyi vállalkozások és az újonnan érkező vállalkozások számára is megfelelő környezetet biztosítsunk.

3.3. Helyi termelők és vállalkozások támogatása

A helyi **termelők és kézművesek** támogatása kiemelt szerepet kap gazdasági programunkban, hiszen ők nemcsak a település gazdasági életét színesítik, hanem a helyi közösség számára is értékes termékeket és szolgáltatásokat kínálnak. Az **adventi hétvégék** programjainak keretében a művelődési ház előtti téren már lehetőséget biztosítottunk helyi kézműveseinknek bemutatkozásra, és terveink között szerepel ennek a kezdeményezésnek a kibővítése.

Cél **több rendezvényt és vásárt szervezni**, ahol **helyi termelők és kézművesek** bemutatkozhatnak, termékeiket népszerűsíthetik, és közvetlen kapcsolatba léphetnek a vásárlókkal. Ezzel nemcsak a helyi gazdaság fejlődését segítjük elő, hanem **zöld gazdaságot, fenntarthatóságot és a helyi értékek megőrzését** is előtérbe helyezzük.

A **piacok és vásárok** szervezésével **szerephez jutnak a helyi kistermelők**, akik az organikus és friss termékeikkel különleges kínálatot nyújtanak a közösségnek. Emellett a **kézművesek** portékáit, mint a helyben készült kézműves alkotásokat is népszerűsítjük, így bővítve a település kulturális és gazdasági színterét.

Célunk, hogy **segítsük a helyi vállalkozások növekedését**, és hozzájáruljunk egy olyan gazdasági környezet kialakításához, amelyben a helyi termelők és kézművesek a jövőben is sikeresen működhetnek.

3.4. A turizmus fellendítése és a helyi értékek bemutatása

Ádánd hagyományosan nem a turizmusra épít, de a település adottságai, mint a **természeti szépségek** és a **falusi környezet**, lehetőséget biztosítanak a **falusi turizmus** fejlesztésére. Jelenleg csak néhány kiadó **falusi vendégház** található a településen, de célunk, hogy **ösztönözzük** a helyi vállalkozásokat és **falusi szálláshelyeket**, hogy bővítsék kínálatukat, és a település vonzó célponttá váljon a pihenni vágyó **nagyvárosi látogatók** számára.

A **falusi turizmus** kifejlesztése érdekében a következő intézkedéseket tervezzük:

- **Programok szervezése:** Turisztikai események, mint a helyi piacok, rendezvények, túrák és kulturális bemutatók, amelyeken a látogatók megismerkedhetnek a település **helyi értékeivel** és **hagyományaival**. Így nemcsak pihenhetnek, hanem valódi falusi élményeket is átélhetnek.
- **Pihenés és kikapcsolódás:** A nagyvárosokból érkező vendégek szívesen keresnek olyan helyeket, ahol nyugodt környezetben pihenhetnek. Ádánd csendes, természetközeli fekvése ideális helyszín a pihenni vágyók számára. Az ilyen típusú turizmus növelésével a helyi szálláshelyek és vendéglátóhelyek kihasználtsága is javulhat.
- **Helyi termékek népszerűsítése:** A helyi **kézművesek** és **termelők** portékáinak bemutatása a turisták számára, akik az itt töltött idő alatt megismerkedhetnek a falusi életmóddal, helyi ételekkel, és megvásárolhatják a helyben készült termékeket.
- **Marketing és reklám:** A település vonzerejének növelése érdekében a falusi turizmust promóciós kampányok keretében népszerűsíthetjük.

Ezen célok elérése érdekében folytatjuk az együttműködést a **falusi vendégházak** tulajdonosaival, és más helyi szereplőkkel (termelőkkel, kézművesekkel), hogy közösen dolgozhassunk a turizmus fejlesztésén, és építhessük be a turizmus bevételeit a község gazdaságába.

4. Infrastruktúra fejlesztése

Az infrastruktúra folyamatos modernizálása kulcsfontosságú Ádánd fejlődése szempontjából.

4.1. Közvilágítás korszerűsítése

Az elavult lámpatestek LED-es világítótestekre való cseréje több szempontból is előnyös:

- **Energiahatékonyság:** A LED-es fényforrások akár 50-70%-kal kevesebb energiát fogyasztanak, csökkentve ezzel az önkormányzat rezsiköltségeit.
- **Környezeti fenntarthatóság:** A LED-es világítás kisebb ökológiai lábnyommal rendelkezik, és hosszabb élettartama miatt kevesebb hulladékot termel.
- **Biztonság és komfort:** A jobb megvilágítás növeli a közbiztonságot, és kellemesebb lakókörnyezetet teremt az esti órákban.

A fejlesztés célja a település teljes közvilágítási hálózatának modernizálása LED-es lámpatestekkel. **Ez a korszerűsítés nem halasztható tovább, mivel az E.ON nem kötött új szerződést a régi lámpatestek üzemeltetésére, karbantartására, mert azok alkatrészei már nem pótolhatók, mivel a gyártásuk megszűnik.** (2025.04.30-ig van szerződésünk az E.on-nal közvilágítás üzemeltetésre)

4.2. Optikai kábel kiépítése az internet- és tévészolgáltatás fejlesztése érdekében

A digitális infrastruktúra fejlesztése nélkülözhetetlen a modern települések számára. Az optikai kábel kiépítése az alábbi előnyöket biztosítja:

- **Gyorsabb és stabilabb internetkapcsolat:** A nagyobb sávszélesség biztosítja az akadálymentes otthoni munkavégzést, tanulást és szórakozást.
- **Jobb tévészolgáltatás:** A korszerű optikai hálózat lehetőséget teremt HD és 4K minőségű tévécsatornák elérésére.
- **Vállalkozások támogatása:** A stabil internetkapcsolat elengedhetetlen a helyi vállalkozások számára, így növeli a település versenyképességét.

A fejlesztés megvalósítása érdekében együtt kívánunk működni a szolgáltatókkal.

4.3. Térfigyelő kamerarendszer modernizálása

A közbiztonság növelése érdekében a település térfigyelő kamerarendszere jelentős fejlesztésen esett át. Most került kivitelezésre a falu mindhárom bevezető útján a **rendszámfelismerő kamerák kihelyezése**, amelyek hozzájárulnak a forgalom nyomon követéséhez és a biztonság fokozásához. Emellett a több mint öt éve telepített **kamerarendszer korszerűsítése** is megtörtént, biztosítva ezzel a rendszer hatékonyságának fenntartását.

Bízunk benne, hogy a fejlesztések hosszú távon szolgálják a település közbiztonságát, azonban a kamerarendszer folyamatos **karbantartása elengedhetetlen** annak érdekében, hogy megbízhatóan működjön és valóban betöltse szerepét a lakosság védelmében. Célunk a rendszer további bővítése is, hogy a település további értékes ingatlanjai – mint a hivatal, a konyha, a sportpálya és a játszótér – is megfelelő védelemben részesüljenek.

4.4. Napelemek telepítése a közintézményekre

Az egészségház, a hivatal, az óvoda és a művelődési ház épületeinek energiaellátását napelemes rendszerek telepítésével volna szükséges korszerűsíteni. Ennek előnyei:

- **Költségcsökkentés:** A napelemes rendszerek hosszú távon jelentősen csökkentik az intézmények villamosenergia-költségeit, mérsékelve az önkormányzat rezsiterheit.
- **Környezeti fenntarthatóság:** A napenergia tiszta és megújuló forrás, így használata hozzájárul a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséhez.
- **Függetlenség az energiaár-ingadozásoktól:** A saját energiatermelés mérsékli a piaci árak ingadozásának hatását, növelve az intézmények gazdasági stabilitását.

A beruházás megvalósítása érdekében pályázati lehetőségeket keresünk, és az önkormányzat is hozzájárul a projekt sikeres lebonyolításához.

4.5. Zöldenergia és hőszivattyús rendszerek alkalmazása

A megújuló energiaforrások további bővítésével cél a fosszilis energiahordozók felhasználásának csökkentése. Ennek érdekében vizsgáljuk:

- **Hőszivattyús fűtési rendszerek telepítését** a közintézményekben, amelyek energiahatékony és környezetbarát módon biztosítják az épületek fűtését és hűtését.
- **Zöldenergia-rendszerek kombinációját**, ahol a napelemek által termelt áram részben a hőszivattyúk működését támogatja, tovább csökkentve a rezsiköltségeket.

A **magas fűtésszámlák jelentős terhet rónak** a település költségvetésére, ezért kiemelten fontos olyan megoldások bevezetése, mint a hőszivattyús rendszerek alkalmazása, amelyek hosszú távon csökkenthetik az energiaköltségeket. Ezekkel az intézkedésekkel nemcsak takarékosabb, hanem környezetbarát és fenntartható működést is biztosítunk az önkormányzati intézmények számára.

4.6. Közterületek parkosítása és a zöldfelületek növelése

Ádánd élhetőségének és esztétikai vonzerejének növelése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a közterületek rendezésére és a zöldfelületek bővítésére. A zöldterületek nemcsak szebbé teszik a települést, hanem hozzájárulnak a jobb levegőminőséghez és a lakosság egészségéhez.

Folyamatban lévő és tervezett intézkedések:

- **Évelő cserjék és virágok ültetése**, amelyek hosszú távon díszítik a települést, és nem igényelnek évente többszöri anyagi ráfordítást, ellentétben az egyényári növényekkel.
- **Új fák ültetése** a főbb köztereken a levegőminőség javítása és az árnyékos területek növelése érdekében.
- **Játszótér felújítása:** a jelenlegi játszótéri eszközök több mint 20 évesek, fából készültek, elavult állapotban vannak. A takarékoság érdekében önkormányzatunk dolgozói önerőből végzik a játszótéri eszközök felújítását (korhadt elemek cseréjét, festését, végzőkkel való ellátását, összeszerelését) és előírásokhoz való megfeleltetését. A játszótér mellett **kültéri fitness eszközök** is találhatóak, - ezeknek szintén karbantartása zajlik - amelyek lehetőséget biztosítanak a felnőttek számára is a mozgásra és aktív pihenésre. Emellett, ha igény mutatkozik rá, a tér melletti területen elkerített **kutyafuttató és kutyaaagility pálya** is kialakításra kerülhet – önerőből, nem nagy befektetéssel -, hogy a kutyások biztonságos és szabályozott környezetben sétáltathassák és edzethessék kedvenceiket.
- **Zöldsávok és virágágások kialakítása** az önkormányzati intézmények és a főbb utak mentén, javítva ezzel a település arculatát.
- **Fenntartható vízgazdálkodási megoldások** alkalmazása a csapadékvíz hasznosítása és a természetes élőhelyek védelme érdekében.

4.7. Szelektív hulladékgyűjtés és lakossági szemléletformás

A fenntartható hulladékgazdálkodás érdekében célunk a meglévő szelektív hulladékgyűjtési rendszer továbbfejlesztése és a lakosság környezettudatos szemléletének erősítése.

Jelenlegi helyzet és fejlesztési irányok:

- A **szelektív hulladékgyűjtő edények kiosztásra kerültek**, így minden háztartás számára elérhető a megfelelő hulladékkezelés.

- Az **elektronikai hulladékgyűjtést minden ősszel megszervezzük**, lehetőséget biztosítva a lakosoknak, hogy a régi, használhatatlan eszközöket szakszerűen leadják.
- A **komposztálás rendszerének bevezetése** is kiemelt cél, hogy a zöldhulladék helyben történő újrahasznosításával csökkentsük a kommunális hulladék mennyiségét. Ennek érdekében keressük a megfelelő pályázati lehetőséget, állami támogatást, hogy a szelektív gyűjtőedények után komposztálóhoz is juthasson a lakosság.
- **Illegális hulladéklerakók felszámolása:** A közterületek és elhagyatott külterületek rendszeres ellenőrzése és az illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében szoros együttműködésre van szükség a helyi hatóságokkal (rendőrség, polgárőrség), továbbá szigorú büntetéseket is be kell vezetni a tettesekkel szemben.
- **Lakossági szemléletformálás és közösségi akciók:** A szemléletformálás megerősítése érdekében szervezhetünk közösségi akciókat, amelyekben a lakosok részt vehetnek, például **önkéntes takarítási napok (TeSzedd! – Önkéntesen a tiszta Magyarorszáért program)**, **illegális hulladéklerakók felszámolása**, vagy **egyéb hulladékgyűjtési rendezvények**. Ezzel egyidejűleg fontos, hogy a lakosságot támogassuk a helyes hulladékkezelésben, és bátorítsuk őket arra, hogy ne hagyjanak eldobált szemetet, és használják a szelektív gyűjtőedényeket. Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy az illegális hulladéklerakás nemcsak törvénysértés, hanem közvetlenül veszélyezteti a környezetet.

4.8. Úthálózat karbantartása és bővítése

A biztonságos és jól járható úthálózat elengedhetetlen a település lakóinak mindennapi életében, valamint a helyi gazdaság működéséhez.

Ennek érdekében az alábbi intézkedéseket tervezzük:

- **Meglévő aszfaltos útjaink karbantartása**, hogy hosszú távon is megfelelő állapotban maradjanak.
- **Még nem aszfaltos belterületi útjaink murvázása**, továbbá pályázati forrásból történő aszfaltozásuk előkészítése és megvalósítása.
- **A Fekete István utca aszfaltozásának előkészítése**, amelynek érdekében idén elkészítjük a szükséges tervdokumentációt és elvégezzük az engedélyeztetést.
- **Járdák felújítása:** a belterületi járdák több helyen rossz állapotban vannak, amely nemcsak esztétikai, hanem közlekedésbiztonsági szempontból is problémát jelent. A gyalogos közlekedés biztonságának növelése érdekében önerő mellett állami támogatásra is szükség van a járdafelújítások megvalósításához.
- **Zártkerti és külterületi földes útjaink járhatóságának biztosítása és állagának javítása**, hogy a mezőgazdasági területek könnyebben megközelíthetők legyenek.
- **Közösségi összefogás a zártkerti és külterületi utak rendbetételéért:** helyi gazdák együttműködésével és az önkormányzati dolgozók bevonásával a zártkertbe vezető utak mentén bozótirtást végeztünk az elmúlt hetekben, jelenleg pedig az utak kátyúzása zajlik közösségi munkában.

Ezekkel az intézkedésekkel biztosítjuk, hogy Ádánd úthálózata folyamatosan fejlődjön, és a lakosok, valamint a helyi vállalkozások számára is megfelelő infrastruktúra álljon rendelkezésre.

5. Intézményeink helyzete, szükséges fejlesztések

5.1. Óvoda

A **háromcsoportos óvodánk** kihasználtsága megfelelő, és az épület **állapota is kielégítő**. Azonban a következő feladatok állnak előttünk, melyek elvégzése az idei évben már reálisan megvalósítható:

- A **csoportszobák parketta padlózatának felcsiszolása és lakkozása**, hogy azok esztétikai és higiéniai szempontból is megfeleljenek.
- A **folyosó hullámlemez tetejének cseréje**, amely biztosítja a biztonságos és tartós használatát.
- A **csoportszobák bútorainak és berendezéseinek cseréje**, hogy a gyermekek egy kényelmesebb, praktikusabb környezetben tanulhassanak és játszhassanak.
- **Udvari játékok felújítása** önkormányzati dolgozók által

Ha mindezek a fejlesztések megvalósulnak, akkor valóban komfortos, gyerekbarát környezetben járhatnak az ádándi gyermekek. Célunk, hogy minden Ádándi család itt járassa gyermekét, és biztosítsuk számukra a legjobb körülményeket a fejlődéshez és a boldog óvodai évekhez.

5.2. Bölcsőde

Bölcsődénk 2020 őszén nyitotta meg kapuit, és azóta **100%-os kihasználtsággal** működik. Az épület **új**. **Felújítást nem igényel**, azonban a **kertjében parkosítás és fásítás** szükséges. Jelenleg **árnyékot adó fák** hiányoznak, ezért **napvitorla készül**, hogy biztosítva legyen a gyermekek számára a kellemes, árnyékos környezet.

A cél, hogy a bölcsőde környezete még inkább gyermekbarát legyen, és a szabadban töltött idő mind a gyermekek, mind a dolgozók számára kellemesebbé váljon.

5.3. Általános iskola

Az általános iskola **állami fenntartású**, azonban **területének és épületeinek megóvása, állagának megőrzése önkormányzatunknak is fontos célja**, hiszen a helyi oktatás minősége közös érdekünk.

Emellett kiemelt célunk, hogy **az óvodához hasonlóan az iskolába is arra ösztönözzük az ádándi családokat, hogy helyben írássák be gyermekeiket**, így biztosítva a gyereklétszám fenntartását és a helyi oktatás jövőjét.

5.4. Konyha

Önállóan működő **főzőkonyhánk** biztosítja az étkezést a **bölcsőde, óvoda, iskola gyermekei, valamint a község lakói számára**. Az arra rászorulóik részére **kiszállítással** is elérhető az étkezés. A konyha az **általános iskola területén helyezkedik el**, és egy **régi épületben működik**, amely **évről évre karbantartásra, fejlesztésre szorul**.

A cél a **konyha folyamatos korszerűsítése és gazdaságos működtetése**, mivel fenntartása **önkormányzati önerőt és állami szociális keretet is igényel**. A megfelelő fejlesztésekkel biztosítható, hogy az étkezési szolgáltatás **hosszú távon is fenntartható és hatékony maradjon**. Amennyiben a gazdaságos működés hosszú távon nem garantálható, meg kell vizsgálni olyan lehetőségeket, amelyek biztosítják az ellátás folyamatosságát és a szolgáltatás megfelelő színvonalát.

5.5. Egészségügyi intézmény

Egészségházunkban felnőtt- és gyermekorvosi rendelés működik, valamint **védőnői szolgálat** is elérhető a lakosság számára. Az épület **jó állapotú**. Célunk, hogy a 18 éve épült egészségházunk újszerűnek mondható állapota hosszú távon is fennmaradjon. Ennek érdekében azonban **állagmegóvási munkákra van szükség**, különösen **a fa nyílászárók kezelésére és a belső terek festésére**, hogy hosszú távon is megfelelő környezetet biztosítsunk a betegek és az egészségügyi dolgozók számára.

5.6 Önkormányzati hivatal épülete

A polgármesteri hivatal épületének teljes körű külső és belső felújítása 2017-2018-ban történt meg, amely során a bútorzat és a berendezések cseréjére is sor került. Az épület jelenleg komfortos, a helyi igényeket kielégíti, azonban további infrastrukturális fejlesztések szükségesek.

A Windows 10 operációs rendszert 2025 őszén felváltja a Windows 11, amely már nem kompatibilis a 2016-ban beszerzett **számítógépekkel**, így ezek **cseréje elkerülhetetlenné válik**. Emellett az **irodahelyiségek festése és a fa nyílászárók kezelése** is időszerű feladat, amely biztosítja az épület hosszú távú állagmegóvását és megfelelő megjelenését.

5.7. Ádándi köztemető

Köztemetőnk karbantartása és fejlesztése elengedhetetlen a méltó megemlékezés érdekében. Ennek érdekében az alábbi intézkedéseket tervezzük:

- **Kültéri világítás kiépítése:** A temetőn belül, a meglévő járdák mentén kültéri kandelláberek telepítésével biztosítjuk a megfelelő fényviszonyokat, különösen az őszi-téli időszakban, amikor korán sötétedik.
- **Új urnafal kialakítása:** Az elmúlt évek tapasztalatai alapján az ötödik urnafal is telítődni fog, ezért hamarosan szükséges egy hatodik urnafal kialakításának előkészítése.
- **A református egyház területén álló ravatalozó épületünk helyzetének rendezése:** A ravatalozó ingatlanjogi helyzete évtizedek óta rendezetlen, mivel a református egyház tulajdonában álló területen található, de annak építését, felújítását és fenntartását az önkormányzat végezte az utóbbi évtizedekben. Az ügy rendezése érdekében javasolt a terület kivétele az egyházi tulajdonból, annak önkormányzati átvétele, valamint a települési térképre történő felvezetése, hogy jogilag és építéshatóságilag is tisztázott legyen a ravatalozó sorsa.
- A községgazdálkodás dolgozóival a temető alsó részének **további tisztítása**, fáktól és cserjéktől történő mentesítése szükséges, hogy biztosítsák a temető rendezett és esztétikus állapotát.

Ezekkel a fejlesztésekkel a temető rendezettsége, fenntarthatósága javul, méltó környezetet biztosítva az elhunytakról való megemlékezéshez.

5.8. Művelődési ház

A **művelődési ház** jelenlegi kihasználtsága nem a legmegfelelőbb, és állapota nem igazán teszi lehetővé, hogy egy modern közösségi térként funkcionáljon.

- A **külső nyílászárók** szakszerű kezelése halaszthatatlan feladat. A ház belső terei **felújításra szorulnak**, hogy megfeleljenek a közösségi események igényeinek. Különösen szükséges a

konyharész bővítése, vagy kialakítása a kisteremből, hogy alkalmas legyen nagyobb rendezvények lebonyolítására.

- A művelődési ház **berendezésének kiegészítése** is fontos, könnyen mozdítható asztalokkal, és az eseményekhez szükséges eszközökkel, mint például **tányérok, evőeszközök, poharak, terítők** stb. Jelenleg bérbe lehet venni magáncélú rendezvényekre, de a **fenti fejlesztésekkel** sokkal többen használnák a helyiséget. Ezzel több magáncélú eseményekre is bérbe adhatóvá válik.
- A külső nyílászárók felújításával párhuzamosan kiemelten fontos a művelődési ház bejáratánál található **székelykapu**, valamint az emlékpark melletti **kopjafa felújítása és állagmegóvása**. Ezen emlékek karbantartása és felújítása is prioritást élvez, hogy méltó módon megőrizzük a Csíkmadarasi testvértelepülésünktől kapott emléket.
- Az önkormányzati dolgozók bevonásával a korábban kivágott fenyők gyökereit eltávolítjuk, és igyekszünk **parkosítani**, szebb és egységesebb zöldterületet kialakítani. A célunk, hogy **virágosítással és új fák ültetésével** pótoljuk a kivágott fenyőket, ezzel hozzájárulva a környék esztétikai és környezeti javulásához. A tervezett fejlesztésekkel egy faluközpont kialakítását szeretnénk elindítani, mivel úgy érezzük, hogy **Ádándon hiányzik egy igazi faluközpont**.

A cél, hogy a művelődési ház igazi közösségi térként funkcionáljon, és **kihasználtsága növekedjen**, ezáltal **fenntarthatóbbá váljon**, miközben **több helyi programnak** adjon otthont. A bevételek növelésével szeretnénk biztosítani, hogy a magas rezsiköltségek, különösen a fűtésszámla, fedezhetőek legyenek, miközben több helyi programnak adunk otthont.

5.9. Közösségi rendezvénytér fejlesztése -"Búcsútér"

A művelődési ház melletti **búcsútér fejlesztése** kiemelt jelentőségű annak érdekében, hogy a település kulturális eseményei, tervezendő vásárai és egyéb rendezvényei méltóbb környezetben valósulhassanak meg.

Az elmúlt években a területen egy **új, fedett színpad** épült, azonban a teljes közösségi tér infrastrukturális fejlesztésére továbbra is szükség van. Az alábbi fejlesztéseket tervezendők:

- **Fedett közösségi tér kialakítása:** A sabaki településrészen található fedett tér mintájára egy **fából épült, cseréptetős, szilárd burkolattal ellátott** közösségi tér építése, amely többfunkciós hasznosításra is alkalmas.
- **Rendezvénylogisztika megkönnyítése:** A fedett tér révén elkerülhető lenne a **nagy sátrak bérlete**, így költséghatékonyabbá válna a rendezvények lebonyolítása.
- **Szociális helyiségek építése:** A rendezvények kényelmes kiszolgálása érdekében **mosdó, WC és egy kisebb konyha** kialakítása szükséges. Jelenleg a művelődési ház az egyetlen ilyen célra használható létesítmény, amely nem mindig elégíti ki a szabadtéri események igényeit.
- **Kültéri főzési és sütési lehetőségek biztosítása:** A közösségi programok és rendezvények gasztronómiai hagyományainak megőrzése érdekében
 - **kemence** építése, amely alkalmas lehet kenyér- és lángossütésre,
 - **szabadtéri sütögetésre alkalmas tűztér** kialakítása bográcsozásra és grillezésre,
 - megfelelő pihenő- és étkezőhelyek kialakítása, amelyek kényelmes helyszínt biztosítanak a közösségi főzésekhez és szabadtéri étkezésekhez.

Ezek a fejlesztések lehetővé tennék a település közösségi életének élénkítését és a kulturális rendezvények színvonalának emelését. A projekt megvalósításához pályázati források bevonása szükséges.

5.10. A civil élet további színterei

A település civil életének fontos színterei közé tartozik a művelődési ház mellett még négy épület, amelyeket a civil szervezeteink használnak. A sportpálya és sportöltöző, a civilház, a régi idők otthona, amely ma már házasságkötések helyszínéül is szolgál, valamint a tűzoltószertár és polgárőr iroda.

A **sportpálya és sportöltöző** a 2019-es sikeres TAO-pályázatnak köszönhetően teljes körű felújításon esett át. Az öltözőt két új vizesblokkal és egy bírói öltözővel bővítették, és a sportpálya területén továbbfejlesztésre került labdafogó hálókka, kispadokkal, valamint egy lelátóval. Fejlesztés ezen a területen nem szükséges, azonban az önkormányzat folyamatosan végez javítási, karbantartási és állagmegóvási munkálatokat.

A **civilház** szintén jó állapotú, amelyet az önkormányzat néhány éve vásárolt vissza a Takarékbanktól. A civil szervezetek heti/havi összejöveteleinek egyre gyakoribb helyszínéül vált. A komfortosabbá tétel érdekében a kisjavításokon túl a régi szalagfüggönyöket lecseréltük új karnisokra és függönyökre, valamint a gázkazánt is karbantartottuk. Tervünk a helyszínt folyamatosan fejleszteni, hogy még inkább megfeleljen a civil közösség igényeinek.

A **tűzoltószertár és polgárőr iroda** közös épületben található, amely tetőszerkezetének héjazata 2024-ben az önkéntes tűzoltó egyesület általi önerőből és pályázati forrás segítségével megújult. Idén a külső, homlokzati felújítást is tervezik pályázati forrásból, melyben az önkormányzat is részt kíván venni munkaerő és anyagi forrás biztosításával, hiszen a cél az egységes falukép és az önkormányzati tulajdon állagmegóvása.

A **régi idők otthona** épületét néhány éve sikeres állami pályázatnak köszönhetően felújították. Az épület azóta **rendezvényhelyszínné** vált, amely maximum 50 fő befogadására alkalmas. Az önkormányzat az elmúlt hónapokban asztalokat és székeket vásárolt, hogy a helyszínt még komfortosabbá tegye. További cél a hangulatosabbá tétel, mivel az épület házasságkötések helyszínéül is szolgál.

A civil élet színterei közé tartozik a **Sabaki pihenő**, amelynek **játszótere** nemrég esett át fejlesztésen. Vizesblokkja, tető alatti kiülője és kinti konyharésze rendezett állapotban van, így ezek megőrzése és rendszeres karbantartása kiemelt feladatunk. Emellett figyelmet kell fordítani a zöldterület gondozására, hogy a pihenőhely továbbra is vonzó és kellemes kikapcsolódási lehetőséget nyújtson a helyieknek és az ide látogatóknak.

A közeljövőben várhatóan elindul a kivitelezése egy **újabb közösségi térnek Sabakban**, amelynek előkészítése az előző ciklusban indult meg egy pályázat keretében. A terv szerint a **pálínkafőző épülete tájházzá alakul**, amelyet egy **park**, **vizes élőhely**, **gördeszkapálya** és **parkoló** vesz majd körül. A projekt részeként a Kossuth Lajos utcai **Kis-Koppány patak hídja** is megújul és kiszélesedik, ami jelentős infrastrukturális fejlesztést jelent.

Bár ez a fejlesztés értékes közösségi teret hoz létre, ha a jelenlegi vezetés dönthetett volna az előkészítésről, akkor inkább egy hasonló közösségi tér kialakítását választottuk volna a

faluközpontban, a búcsútéren. A búcsútéren létrejövő közösségi tér több funkcióval rendelkezhetne, és sokkal nagyobb kihasználtságot biztosítana a település lakói számára.

6. Szociális háló és támogatások

A település szociális hálójának megerősítése kiemelt cél, különösen az **idősekre, egyedül élőkre, alacsony jövedelemmel rendelkezőkre és tartós betegek**re való odafigyelés. A közösség támogatásával és szociális támogatási keretből biztosítunk számukra **anyagi támogatást, szociális étkeztést, valamint szociális tűzifát** is.

Emellett fontos célunk, hogy a **fiatal életkezdőknek** segítő kezet nyújtsunk, és támogassuk őket **lakáshoz jutásban**. Ezen kívül már korábban bevezetett támogatási formák, mint a **bölcsődei, óvodai és iskolakezdési támogatások** is továbbra is biztosítják a fiatal családok számára a gördülékenyebb indulást.

A cél az, hogy a **gyermekszületések ösztönzése érdekében** bevezetésre kerüljön egy **gyermekszületési támogatás** is, amely segíti a családokat a gyermekvállalás terheinek csökkentésében. Továbbá, a **fiatalok életkezdésének nagyobb fokú támogatása** is fontos részét képezi a szociális programnak, hogy a jövő generációi is stabil alapokra építhessék életüket Ádándon.

7. Kulturális, szellemi élet, sportprogramok, partnerség

Különös figyelmet kell fordítanunk a hagyományok megőrzésére és továbbadására, hogy a jövő generációi méltó módon építhessék tovább a helyi értékeket. A következő években célunk, hogy erősítsük a helyi közösségi, kulturális és sportéletet, támogassuk a fiatalok kezdeményezéseit és bővítsük a kapcsolatrendszerünket a szomszédos településekkel, testvértelepüléseinkkel.

7.1. Civil szervezetek aktív bevonása a helyi döntéshozatalba és projektekbe

Ádánd közösségi ereje az itt működő civil szervezetekből ered, amelyek alapvetően hozzájárulnak a település fejlődéséhez és a közösség építéséhez. Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kapcsolat egyre erősebb, és az együttműködés folyamatosan erősíti a település szociális és kulturális életét.

A közös célokért, ha megfelelően megszólítjuk a helyieket, egyre inkább összefognak, és aktívan részt vesznek a település életében. Legyen szó a **zöldterületek gondozásáról, virágosításról, a falu karácsonyi díszbe öltöztetéséről** vagy **közösségi rendezvényeken való segítségnyújtásról**, minden ilyen esemény erősíti közösségünket és hozzájárul a település hangulatához.

A célunk, hogy ezt az összefogást továbbfejlesszük, és még több közös projektet indítsunk, amelyek révén a civil szervezetek és az önkormányzat közötti partnerség folyamatosan erősödik. A civil szervezeteket anyagi támogatásban részesítjük az éves céljaik eléréséhez, cserébe ők pedig biztosítják az aktív részvételt a közösségi feladatokban.

7.2. Ifjúsági és sportprogramok támogatása

A jövő biztosítása érdekében külön figyelmet fordítunk a fiatalok igényeire és lehetőségeire. Fontos számunkra, hogy a fiatalok ne érezzék úgy, hogy Ádándon nincs elfoglaltságuk. Célunk, hogy aktívan részt tudjanak venni a település életében.

Tervezett intézkedések:

- **Sportprogramok támogatása**, hogy a fiatalok számára minél több lehetőség adódjon a mozgásra és a közösségi tevékenységekre.
- **Ifjúsági rendezvények szervezése**, mint például filmestek, vagy olyan közösségi összejövetelek, amelyek a fiatalok számára szórakoztató elfoglaltságot biztosítanak.
- **Nyári diákmunkaprogram**: A fiatalok számára fontos lehetőséget biztosítunk minden nyáron a munkaügyi központ által támogatott nyári diákmunkaprogram keretében. A program célja, hogy a 16. életévüket betöltött diákoknak lehetőséget adjunk arra, hogy részt vegyenek a település mindennapi működésében, miközben értékes tapasztalatokat szerezhettek. A diákok betekintést nyerhetnek a hivatal ügyviteli feladataiba, és részt vehetnek az önkormányzati rendezvények szervezésében, lebonyolításában is.
- **Közösségi szolgálat**: Lehetőséget biztosítunk a diákoknak az **50 órás közösségi szolgálat teljesítésére**, ezzel hozzájárulva a közösség fejlődéséhez és erősítve a fiatalok elköteleződését Ádánd iránt.

7.3. Szomszédos településekkel való kapcsolatok erősítése

Ádánd kiemelt célja a szomszédos településekkel való kapcsolatok további erősítése és közös programok szervezése. Siójut és Balatonszabadi településekkel évek óta hagyományosan „*együtt futást*” szervezünk **március 15-én**, amely nemcsak az egészséges életmódot népszerűsíti, hanem a közösségek összetartását is erősíti. Célunk, hogy további közös eseményekkel, sport- és kulturális programokkal mélyítsük el ezt az együttműködést, amely hozzájárul a térség összefogásához és fejlődéséhez.

7.4 Testvértelepülési kapcsolatok felelevenítése és megerősítése

Ádánd testvértelepülései a **vajdasági Kupuszina és az erdélyi Csikmadaras**, akikkel több mint két évtizedes testvéri kapcsolatot ápolunk. Az elmúlt évtizedben azonban ezen kapcsolatok fenntartására nem jutott elegendő figyelem és anyagi forrás, ezért célunk ennek megváltoztatása. Önkormányzati és pályázati források bevonásával újra szeretnénk építeni és megerősíteni a kapcsolatokat, közös rendezvények és látogatások szervezésével. Fontosnak tartjuk a kulturális és hagyományörző programok megvalósítását, amelyek mindkét fél számára hasznosak és előnyösek, és hozzájárulnak a határon túli magyar közösségek összetartásához.

7.5. Hagyományörzés és közösségépítés

Hagyományainkat feléleszténénk és újakat teremtenénk, hogy gyermekeinknek méltó példát nyújtsunk, és értékeinket megőrizzük. A kulturális és közösségi programok az összetartást is erősítik. A helyi társadalom összefogására, kultúránk ápolására és önazonosságunk meghatározására napjaink globalizálódó, értékvesztő világában nagyobb szükség van, mint valaha.

Célkitűzések:

- A hagyományörző és közösségi programok bővítése, a helyi kulturális értékek ápolása.
- Olyan szervezetek támogatása, amelyek az összetartozás érzését erősítik.
- A politikai, vallási és etnikai széthúzás elkerülése, a település egységének megőrzése.
- Az iskola, óvoda, bölcsőde aktív bevonása a kulturális és közösségi életbe.

- Civil kezdeményezések, programok ösztönzése és támogatása.

8. A település imázsának javítása

A település imázsának fejlesztése nemcsak gazdasági, hanem közösségi szempontból is kulcsfontosságú, mivel közvetlen hatással van Ádánd vonzerejére, lakóinak életminőségére és a helyi identitásra. Az imázsépítés célja egy olyan egyedi, pozitív és vonzó kép kialakítása, amely segíti a település fejlődését, erősíti a közösségi összetartozást, és elősegíti a helyi gazdaság növekedését.

Célkitűzéseink:

- **Egységes településarculat kialakítása:** Egy jól megtervezett, modern, de hagyományokat tiszteletben tartó településarculat (logó, szlogen, vizuális elemek) segíti Ádánd erősítését.
- **Kommunikációs stratégia kidolgozása:** Rendszeres és átlátható tájékoztatás a település híreiről, fejlesztéseiről és eseményeiről online és offline csatornákon keresztül (gyakran frissülő hírek a honlapon, közösségi média, rendszeres Kapcsolat újság).
- **Turisztikai lehetőségek kiemelése:** A település természeti és kulturális értékeinek bemutatása, falusi turizmus ösztönzése, helyi termelők és kézművesek támogatása.
- **Helyi közösségépítő és kulturális események népszerűsítése:** Falunapok, hagyományőrző rendezvények, sportesemények és fesztiválok közösségi élménnyé formálása.
- **Közösségi részvétel:** A település imázsának javítása nemcsak az önkormányzat és a helyi vállalkozások feladata, hanem minden helyi lakosnak is részt kell venni benne. A közösség tagjainak büszkesége és pozitív hozzáállása nagyban hozzájárul a település megítéléséhez. A lakosok aktív részvétele a közterületek rendezésében, helyi események szervezésében és a település szépítésében erősíti a közösség összetartozását és közös céljaik megvalósítását.
- **Vonzó települési környezet kialakítása:** A közterületek karbantartása, virágosítás, középületek megújítása és kulturált, rendezett településképfenntartása.
- **Utcanevtáblák és köszöntőtáblák újítása, cseréje:** Az elavult, sérült vagy nem megfelelően látható utcanevtáblák és köszöntő táblák cseréje, valamint azok egységes, esztétikus dizájnjának kialakítása hozzájárulhat a település rendezettségéhez. Nemcsak az esztétikát javítja, hanem praktikus célt is szolgál, segítve az eligazodást és tájékozódást az új lakók és a településre érkező vendégek számára.
- **Ifjúság és fiatal családok megszólítása:** Programok, infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, amelyek vonzóvá teszik Ádándot a fiatalabb generációk számára.
- **Imázsvideó készítése:** Egy vizuálisan vonzó, informatív kisfilm, amely bemutatja Ádánd természeti, kulturális és közösségi értékeit.
- **Papíralapú kiadványok megjelentetése:** Térkép, fotósorozat, ismertető füzet kiadása,

amelyek a település vendégeinek és lakóinak egyaránt hasznos információkkal szolgálnak.

- **Falunapi ajándéktárgyak biztosítása:** 2025-ben Ádánd község 30. falunapját ünnepeljük. Ez alkalomból szeretnénk a meghívott vendégeknek egyedi, kézzel fogható emléket adni, amely méltó módon képviseli Ádándot.
- **Turizmus élénkítése:** A helyi nevezetességek, vendégházak és programok promóciója, hogy több látogatót vonzzunk a településre.
- **Műemlékek és építészeti örökség:** A műemlékvédelem és építészeti örökség megőrzése nemcsak a múlt tiszteletéről szól, hanem a jövő generációk számára is egy élhetőbb, értékeket őrző települést teremt. Az állami és önkormányzati együttműködés elengedhetetlen annak érdekében, hogy a helyi építészeti emlékek megújuljanak és megfelelően bemutatathatóvá váljanak. Idén várhatóan elindul az évek óta tervezés alatt álló **Hetyei Templomrom** állami felújítása a ROM Vándor program keretében, ami jelentős előrelépést jelent Ádánd műemlékvédelmében. A **Csapody-kastély** és annak épített környezete, kertje meghatározó eleme a település központjának, azonban állapota folyamatosan romlik és sürgős beavatkozást igényelne, mivel romos állapota nemcsak esztétikai, hanem biztonsági szempontból is problémát jelent. A kastély és a hozzá tartozó épületek állami tulajdonban vannak, így kiemelten fontos a felújításuk érdekében az állami és önkormányzati együttműködés.

Az imázsfejlesztés célja, hogy Ádánd egy élhető, fejlődő, összetartó közösséggel rendelkező település legyen, amely büszke múltjára és nyitott a jövő kihívásaira. Az ádándi identitás tudatos erősítése és az imázs fejlesztése komplex feladat, de hosszú távon hozzájárulhat a település gazdasági és közösségi fejlődéséhez, és egy olyan pozitív és vonzó települést eredményezhet, amelyre minden lakó és látogató büszke lehet.

9. Záró gondolatok, kihívások, fejlesztések

Ádánd gazdasági programja a község fejlődésének **alapidokumentuma**, amely **irányt mutat** a következő évek fejlesztéseire. Az itt megfogalmazott célok elérése érdekében az önkormányzat elkötelezetten dolgozik a helyi közösség és partnerei együttműködésével.

Ez a program nem csupán **beruházásokról, fejlesztésekről és infrastrukturális bővítésekről** szól, hanem egy olyan **szemléletmódról** is, amely a közösség összetartását és a helyi erőforrások tudatos kihasználását helyezi előtérbe. Hiszünk abban, hogy egy település akkor válik igazán élhetővé és sikeressé, ha lakói magukénak érzik fejlődését, aktívan részt vesznek a közösségi életben, és hisznek a közös célok elérésében.

Természetesen számos kihívással kell szembenéznünk: elengedhetetlen feladat a népesség növelése, a régi adottságok modernizálása és a lehetőségek teljes kihasználása, melynek sikere időnként a szerencsén is múlik. A jövőben arra törekszünk, hogy Ádánd ne csupán egy pont legyen a térképen, hanem egy **olyan hely, ahol jó élni, dolgozni és családot alapítani**. Ehhez folyamatos párbeszédre, az önkormányzat, a helyi vállalkozások, civil szervezetek és lakosok aktív együttműködésére van szükség.

A múlt értékeire építve, a jelen lehetőségeit kihasználva és a jövő kihívásaira felkészülve dolgozunk azon, hogy Ádánd hosszú távon is fejlődő, élhető és szerethető település maradjon.

Közös célunk, hogy a mai erőfeszítéseink ne csupán a jelen generációi számára teremtsenek jobb feltételeket, hanem a jövő nemzedékei számára is példaképpé váljanak a fenntartható fejlődés terén. Az önkormányzat biztosítja az átláthatóságot, a lakosság rendszeres tájékoztatását és a helyi érdekelt felek aktív bevonását, mert együtt képesek vagyunk Ádándot még vonzóbbá, gazdaságilag stabilabbá és közösségileg erősebbé tenni.

Ádánd, 2025. március 3.

Csaba Szilvia

polgármester